https://doi.org/10.17651/ONOMAST.69.4
Onomastica LXIX, 2025
PL ISSN 0078-4648

ЛЕСЯ ЯЩУК [LESYA YASHCHUK]
lesjajashhuk@ukr.net
ORCID: 0000-0003-3137-9562
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Житомир, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОСОБИ В ПЕРВИННИХ ПОБОРОВИХ РЕЄСТРАХ ЗВЯГЕЛЬСЬКОЇ ВОЛОСТІ ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVI СТ.

(ЧАСТИНА 1)

АНОТАЦІЯ

Мета роботи — проаналізувати антропонімікон первинних поборових реєстрів Звягельської волості 1570–1571 рр. і 1576 р.: описати словотвірні варіанти імен, насамперед чоловічих християнських, які найчастіше входять до складу однолексемних іменувань і дволексемних антропонімних формул. Джерелом дослідження слугують «Первинні поборові реєстри Звягельської волості другої половини XVI ст.», підготовлені до друку В. Атаманенком (2024 р.) на основі рукописної пам'ятки «Вінницький гродський суд». У розвідці використано описовий метод, зокрема інвентаризацію та систематизацію лексичного матеріалу, лінгвістичні прийоми лексико-семантичного, етимологічного та словотвірного аналізу. Наукова новизна пропонованої статті полягає в тому, що вперше предметом наукового вивчення стали іменування первинних поборових реєстрів 70–80 років XVI ст. Звягельської волості як одного з найдавніших джерел описово-статистичного характеру, що відображає тодішній стан цих землеволодінь. У реєстрах поборів Звягельської волості 1570–1571 рр. і 1576 р. переважають однолексемні іменування, які здебільшого є чоловічими християнськими іменами різної структури: повними, усіченими, усічено-суфіксальними та суфіксальними. Найбільше в іменникý суфіксальних варіантів чоловічих особових християнських імен із суфіксом *-к(о)*. Імена *Михайло*, *Григорей*, *Данило*, *Семен* представлені найбільшою кількістю словотвірних варіантів. Інші імена мають меншу кількість варіантів, зокрема *Васи(л)*, *Иван*, *Лаврин*, *Павелъ*, *Петръ*, *Трухонъ* та ін. Різноманітністю не лише словотвірних, а й фонетико-графічних варіантів відзначене ім'я *Федор.* Засвідчено й декілька жіночих християнських особових імен: *Варуша*, *Га(н)ка*, *Матруна*, *Ѡвдо(т)я*, *Ѡрина* та *Просимка.* Подальше вивчення первинних поборових реєстрів Звягельської волості другої половини XVI ст. дасть змогу визначити особливості композитних, відкомпозитних і відапелятивних слов'янських імен та специфіку дволексемних антропонімоформул.

Ключові слова: антропоніміка, ідентифікація особи, особове ім'я

This is an Open Access article distributed under the terms of
the Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-ND 4.0) License
(https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/), which permits copying and redistribution,
commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited.
© Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2025.
Publisher: Institute of Polish Language, Polish Academy of Sciences
[Wydawca: Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk]

1. ВСТУПНІ ЗАУВАГИ

Українську історичну антропонімію вивчали Л. Гумецька, М. Демчук, Р. Керста, Р. Осташ, І. Фаріон, М. Худаш, П. Чучка, В. Шульгач та інші мовознавці. Значний внесок зробили й польські науковці, зокрема І. Митник (2010).

Антропонімні матеріали опублікованих писемних пам'яток Житомирщини XVI–XVII ст. лише принагідно використовували у своїх дослідженнях І. Єфименко, Р. Керста, Р. Осташ, С. Пахомова, М. Худаш, В. Шульгач (Єфименко, 2003; Керста, 1984; Осташ, 2005; Пахомова, 2012; Худаш, 1977; Шульгач, 2008–2023). Історичну антропонімію Житомирщини XVI–XVII ст. вивчала Л. Ящук (2008), проте власні особові назви податкової документації XVI ст. Звягельської волості ще не були предметом спеціального дослідження, чим і зумовлена актуальність обраної теми.

Податкова документація 70–80-х рр. XVI ст. — найдавніше з джерел описово-статистичного характеру для Звягельської волості, на території якої на 70-ті рр. XVI ст. було два міста: *Звягель*, *Бараше*, а згодом і третє — *Романів* (Атаманенко, 2024, с. 56). На інформативність поборових реєстрів впливали «сумління землевласника, зміни в структурі населення через міграції, втрати оподатковуваних одиниць тощо. … Тому ці реєстри відображають "ідеальний" стан цієї латифундії на другу половину XVI ст.» (Атаманенко, 2024, с. 56).

Мета дослідження — проаналізувати антропонімні іменування первинних поборових реєстрів Звягельської волості 1570–1571 рр. і 1576 р., описавши словотвірні варіанти християнських імен, насамперед чоловічих, які найчастіше входять до складу однолексемних іменувань і дволексемних антропонімоформул.

Джерелом дослідження слугують «Первинні поборові реєстри Звягельської волості другої половини XVI ст.», підготовлені до друку вперше В. Атаманенком (2024 р.) на основі рукописної пам'ятки «Вінницький гродський суд» (Ф. 44. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 265–288, 532–536 зв., 532–624), що зберігається в ЦДІАК України (Атаманенко, 2024, с. 54–70). У розвідці дослідника подано два додатки: 1) «Первинні поборові реєстри Звягельської волості 1570–1571 рр.» (Атаманенко, 2024, с. 54–63) (*«Реєстр побору єго к[о](р)[олевское] м[и](л)[ости] уфаленого на со(и)ме Любе(л)скомь в року ше(ст)десѧ(т) девѧтомь з ымене(и) звего(л)ски(х), которыє за Слу(ч)ю ку повету Кие(в)скому лежат велможного кн[ѧ]ж[а]ти Костентена Ѡстро(з)ского, воеводы кие(в)ского, марша(л)ка земле Волы(н)ское, старосты володиме(р)ского, чере(з) мене, Васи(л)я Бо(г)дановича Романо(в)ского, с каждого ды(му) вы(б)ра(в)ши по гроше(и) двана(д)ца(т) а ѡт о ѡгороднико(в) по два гро(ши), ѡ(т)дало(м) до ру(к) его млсти пана Ща(с)ного Ха(р)ли(н)ского, побо(р)цы повету Кие(в)ского, року оа м[е]с[е]ца а(п)ре(л)[я] кг днѧ»*) (с. 57);

2) «Первинний поборовий реєстр Звягельської волості створений при вибиранні ухваленого у 1576 р. побору» (с. 64–69) (*«Реєстръ выбира(н)я побору его кроле(в)ское м[и]л[о](с)ти в року афоѕ уфаленого з ыме(н)я кн[я] ж[а]ти его милости Ѡстро(з)ского воеводы киевъского зъ Звѧгля, в повете Луцкомъ лежачого, и (з) се(л) за Слу(ч)ю, в повете Киевъско(м) к нему лежачи(х). То е(ст) з дымо(в) ры(н)ковы(х) по чотыри гроши, з домо(в) уличъны(х) по два гроши, з огородо(в) по грошу, з ро(л) яко з дворища альбо з лану по два(д)цати гроше(и) по(л)ски(х), ѡ(т) ремесла по чотыри гроши, ѡ(т) перекупо(к) по семи гроше(и) — то все на ли(ч)бу по(л)скую»*) (с. 64).

Зазначені реєстри містять перелік жителів міст: *ми(с)то Звего(л)* (с. 60) / *местечъко Звяголъ* / *зъ Звѧгля, в повете Луцкомъ лежачого* (с. 64) і *местечько Бараши новопосажоно… лежи(т) в повете Киевъско(м)* (с. 67) / *в Барашо(х)* (с. 59) / з *местечка Барашо(в)* (с. 67) / *з Барашо(в)* (с. 69); і сіл: *Белобере(з)цы* (с. 68), *Выку(с)ки* (с. 62), *Го(л)ско* (с. 60) / *село Го(л)ско новоѡселое* (с. 67), *Глу(м)ча* (с. 57) / *зъ Глу(м)че(и)* (с. 67), *Жа(д)ко(в)ка* (с. 58) / *село Жадъковка новоѡсело* (с. 68), *Западн(н)ци* (с. 63), *село Ивановичи новоѡсели* (с. 67), *Киково* / *с Киковы* (с. 65), *Кия(н)ка* (с. 63, 65), *Кононо(в)щи(з)на* (с. 66), *Кочичи(н)* (с. 58, 67), *Ми(ч)ки* (с. 59) / *Ми(ц)ки* (с. 69), *Пилиповичи* (с. 62), *По(д)лубы* (с. 59) / *Подлубы* (с. 68), *Рогачо(в)* (с. 62), *село Романо(в) новоѡсело* (с. 69), *Сусловъ* (с. 65) / *Сусло(в)* (с. 66), *Ю(х)новичи* (с. 68) — «*села звего(л)ски(и) за Слу(ч)ю, до повету Кие(в)ского належачие*» (с. 67). А ще згадуються в документах «*мещане в Ры(н)ку и в вулица(х)*» (с. 61), «*бояре кико(в)ски(и)*», «*люди мо(к)ви(н)ски(и)*», *«Вылу(с)ки п(а)на Ми(с)ка Ше(ш)ка»*, *«люди Сте(ц)ка Сусловы»* (с. 63) та ін. Укладач цих реєстрів — *Миха(л) Деревенец(к)и(и)* (с. 69).

2. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

2.1. Вступ

В анотації до студії В. Атаманенко підкреслює, що «первинні поборові реєстри належать до важливих джерел описово-статистичного характеру», за допомогою яких можливе «вивчення всіх елементів поборової документації»: видових особливостей, організації матеріалу, характеру інформації. Вони помітно розширили засоби дослідження «соціально-економічної проблематики та історико-демографічних питань» усієї Звягельської волості (Атаманенко, 2024, с. 57).

У досліджуваних поборових реєстрах переважають однолексемні іменування: у документі 1570–1571 рр. — 325 однолексемних іменувань із 439,

у документі 1576 р. — 344 однолексемних із 361, які здебільшого є християнськими чоловічими іменами, зрідка слов'янськими автохтонними іменами чи апелятивними назвами.

2.2. Повні чоловічі християнські імена

Серед аналізованих чоловічих християнських імен значна частина повних варіантів, які зазнали фонетичної адаптації на українському мовному ґрунті: *Авра(м)*[1] (с. 63); *А(н)дре(и)* Ухреди(ч) (с. 59) / *Андъре(и)* (с. 69) / *Анъдре(и)* (с. 66), *Андри(и)* (с. 61) / *Аньдри(и)* (с. 62) / *Анъдри(и)* (с. 63); *Вакула* (с. 65); *Гарасим* (с. 65); *Григоре(и)* (с. 60); *Давы(д)* (с. 66); *Демя(н)* Юсипови(ч) (с. 58); *Иван* (с. 67) / *(Иван)* (с. 66) / *Ива(н)* Тишеви(ч) (с. 59); *Ие(в)* (с. 62) / *Иевъ* (с. 66); *И(л)я* (с. 65) / *Ил(я)* / *Илья* (с. 64); *Калени(к)* (с. 66); *Карпъ* (с. 68) / *Ка(р)пь* (с. 61) і *Ка(р)пь* Жа(д)ковскии (с. 59); *Ко(н)дра(т)* (с. 61) і *Ко(н)дра(т)* Коро(с)цкии (с. 60) / *Ко(н)драт* Ка(р)пови(ч) (с. 59) / *Коньдра(т)* (с. 61) / *Конъдра(т)* (с. 68); *Коно(н)* (с. 62); *Кузма* (с. 69) / *Ку(з)ма* (с. 66) і *Ку(з)ма* Седы(и) (с. 59); *Курило* (с. 62); *Лазо(р)* (с. 63); *Логви(н)* (с. 68) / *Ло(г)ви(н)* Прихо(д)ко (с. 58); *Лука* (с. 65); *Лукян* чобота(р) (с. 65) / *Лу(к)ян* (с. 60) і *Лу(к)ян* Иванови(ч) (с. 59) / *Лу(к)я(н)* (с. 60) / *Лу(к)янь* (с. 62) / *Лукъя(н)* (с. 64) / *Лукъя(н)* (с. 66); *Макси(м)* (с. 66) / *Ма(к)си(м)* / *Ма(к)симъ* (с. 61); *Ма(т)фе(и)* (с. 66) / *Ма(т)фи(и)* (с. 60) / *Матъфе(и)* (с. 65); *Ма(р)ти(н)* (с. 68) і *Ма(р)ти(н)* Ро(с)селы(и) (с. 59) / *Мартинъ* (с. 67) / *Ма(р)тинъ* (с. 68); *Микита* (с. 68) і *Микита* Ухреди(ч) (с. 59); *Микула* (с. 68); *Мо(и)си(и)* (с. 60); *Моке(и)* (с. 67) і Ѡгоро(д)ни(к) *Моке(и)* Жукови(ч) (с. 58); *Нау(м)* Турове(ц) (с. 60) / *Наумъ* (с. 64); *Несте(р)* (с. 68) / *Не(с)те(р)* (с. 62); *Никипор* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59) / *Ничипо(р)* (с. 67); *Ѡлексе(и)* (с. 65) / *Ѡлекси(и)* (с. 63); *Ѡме(л)янъ* (с. 68); *Ѡнике(и)* (с. 67); *Ѡнофреи* (с. 68); *Ѡхре(м)* (с. 66); *Паве(л)* (с. 61) / *Павелъ* (с. 69); *Петрь* (с. 60) і *Пе(т)рь* Ка(р)пови(ч) (с. 59) / *Петръ* (с. 68); *Пили(п)* (с. 68) і *Пили(п)* Я(н)кови(ч) (с. 59); *Пры(с)* (с. 63) < *Фирсъ*, з-поміж варіантів імені *Фирсъ*, зафіксованих у пам'ятках XVI ст., Р. Керста наводить *Прис, Прысъ, Хрис* поряд із *Фирсъ, Фурсъ, Хурсъ* (Керста, 1984, с. 130); *Радиво(н)* (Атаманенко, 2024, с. 63); *Рома(н)* (с. 68) і *Рома(н)* Ю(х)нее(в)ски(и) (с. 59) / *Романъ* (с. 67); *Сава* (с. 60) і *Сава* Лу(б)чи(ч) (с. 59); *Селиво(н)* (с. 67); *Семе(н)* (с. 66) і *Семе(н)* Лѧшко (с. 59); *Степан* (с. 66) / *Степа(н)* (с. 64); *Трухонъ* (с. 65); *Федор* (с. 66) і *Федор* Конашевичъ (с. 68) / *Федо(р)* (с. 67) / *Хведо(р)* і *Хведо(р)* Сухоно(с) (с. 68) / *Ходо(р)* (с. 67) і *Ходо(р)*

[1] У круглих дужках зазначено надрядкові літери рукописної пам'ятки «Вінницький гродський суд» (Ф. 44. Оп. 1. Спр. 1. Арк. 265–288, 532–536 зв., 532–624), які в статті В. Атаманенка (2024), що слугує джерелом нашого дослідження, виділені курсивом. Через скісну риску подано фонетико-графічні варіанти імен, сполучником «і» поєднано однолексемні іменування та дволексемні формули з тим самим іменним варіантом.

Гу(г)нивы(и) (с. 60); *Харито(н)* (с. 62); *Хома* Ста(р)чикови(ч) (с. 58); *Яким* (с. 65) / *Яки(м)* (с. 61) та ін.

У низці імен у кінці з'явився ***-о***: *Гаврило* Аро(с)тови(ч) (с. 58) / *Га(в)рило* (с. 61), *Данило*, *Ма(р)ко* (с. 67), *Миха(и)ло* (с. 64) і под.

2.3. Усічені й усічено-суфіксальні чоловічі християнські іменні варіанти

В аналізованому християнському іменникý наявні різні усічення: передусім апокопа ***-ий***: *А(н)то(н)* Нелепови(ч) (с. 60) / *Аньтон* (с. 63) / *Анъто(н)* (с. 68); *А(р)ти(м)* Стрижеви(ч) (с. 57) / *Арьти(м)* Стрыжови(ч) (с. 68); *Васи(л)* Фе(д)-цеви(ч) (с. 58); *Вла(с)* (с. 61), *Ула(с)* (с. 67); *Денис* (с. 68) / *Дени(с)* (с. 61) / *Денисъ* (с. 66); *Дмитрь* (с. 60) / *Дми(т)рь* Побратим (с. 59) / *Дмитръ* (с. 61); *Евхи(м)* (с. 68) / *Е(в)хи(м)* (с. 60); *Игнат* (с. 67) / *Игна(т)* (с. 68) і *Игна(т)* Кунашеви(ч) (с. 58) / *Игнатъ* (с. 62); *Мака(р)* (с. 68) і *Мака(р)* Ма(н)кови(ч) (с. 58); *Нехве(д)* (с. 63) < *Мефодий* (Керста, 1984, с. 120); *Ѡлифе(р)* (Атаманенко, 2024, с. 67); *Ѡпана(с)* (с. 65); *Ѡста(п)* (с. 66) і *Ѡста(п)* Ѡсмо(л) (с. 59) / *Ѡ(с)та(п)* (с. 63); *Па(р)хо(м)* (с. 68) і *Па(р)хо(м)* А(н)дросови(ч) (с. 58) / *Па(р)хомъ* (с. 65); *Пота(п)* (с. 61) / *Потапъ* (с. 67); *Проко(п)* (с. 60) / *Прокопъ* (с. 68); *Протасъ* (с. 66); *Супро(н)* (с. 66) та ін. За спостереженнями Р. Керсти, «тенденцію до скорочення суфікса ***-ий*** виявляють переважно багатоскладові імена, у двоскладових … формант ***-ий*** не скорочувався» (Керста, 1984, с. 71).

В імені *Лаври(н)* / *Ла(в)ри(н)* (Атаманенко, 2024, с. 61) < *Лаврентий* (Керста, 1984, с. 127) відбулося усічення кінцевого ***-тий***; у варіанті *Гурин* (Атаманенко, 2024, с. 67) / *Гури(н)* (с. 68) < *Гурий* (Керста, 1984, с. 108) суфікс ***-ий*** замінився на ***-инъ*** (с. 71), в *Ѡлекса* (Атаманенко, 2024, с. 65) — на ***-а***. Імена *Кли(м)* (с. 67) і *Кли(м)* Руды(и) (с. 60) < *Климентъ* (Керста, 1984, с. 116), *Свири(д)* Ю(р)кови(ч) (с. 60) < *Спиридонъ* (Керста, 1984, с. 127) зазнали усічень кінцевих ***-ентъ***, ***-онъ***.

Синкопа засвідчена в іменному варіанті *Ко(р)не(и)* (Атаманенко, 2024, с. 66) < *Корнилий* (Керста, 1984, с. 117), ще в одному варіанті цього імені після скорочення суфікса ***-ий*** у кінці слова з'явилося приставне ***-о***: *Ко(р)нило* Ка(р)пови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 59).

Афереза ***а-***, ***и-***, наявна в іменах *Гапон* чобота(р) (с. 65) / *Гапо(н)* (с. 62) < *Агафонъ* (Керста, 1984, с. 103); *Кудинъ* (Атаманенко, 2024, с. 64) / *Куди(н)* (с. 63) < *Акиндинъ* (Керста, 1984, с. 103); *Сидо(р)* (Атаманенко, 2024, с. 68) і *Сидо(р)* Сто(л)бычи(ч) (с. 60) < *Исидоръ* (Керста, 1984, с. 115).

Усічено-суфіксальні іменні варіанти представлені одиничними прикладами: *Гри(н)* Ско(ч)ко (Атаманенко, 2024, с. 58); *Ста(с)* Домашеви(ч) (с. 59), як підкреслює П. Чучка, за походженням *Стась* — слов'янське суфіксальне утворення від календарного імені *Євстахій* через стадію варіантів *Остап*,

Стах, а зближення / отожнення з іменем *Станіслав* настало пізніше (Чучка, 2011, с. 331); *Гри(ц)* Ωтаман (Атаманенко, 2024, с. 68); *Проць* (с. 67); *Тру(ш)* (с. 63) < *Трохим* чи *Трухан* (Mytnik, 2010, с. 79) < *Труфан*, *Трухан* < *[Ми]трофан*, менш імовірне походження від апел. *труш* 'гнилизна, пліснява, затхлість' (Чучка, 2005, с. 560), І. Трійняк онім *Труш* зараховує до варіантів імені *Трохим* (Трійняк, 2005, с. 366); *Ми(х)но* (Атаманенко, 2024, с. 67); *Са(х)но* (с. 60) < від *Сафоній*, *Софоній* чи якогось іншого імені на *Са-* (Чучка, 2005 с. 504), < від *Софоній* / *Софон* чи *Олександр* (Mytnik, 2010, с. 75); *Юхно* (Атаманенко, 2024, с. 63) < *Юхим* / *Єфим* чи *Йосип* (Mytnik, 2010, с. 45) та ін.

Низка варіантів може бути мотивована як християнськими, так і слов'янськими іменами: *Гу(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 69) < христ. *Гурій* чи < слов. *Гудислав* (Mytnik, 2010, с. 37); *Да(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 67), імена *Дац* / *Даць*, на думку П. Чучки, — це 1) усічено-суфіксальні утворення календарного імені, яке починається на *Да-* зразка *Данило*, *Дарій*, *Дасій*; 2) фонетична видозміна таких слов'янських імен, як *Богдан* чи *Дажбог* (Чучка, 2011, с. 149–150); *Ти(ш)* Ωгоро(д)ни(к) (Атаманенко, 2024, с. 59) < христ. *Тихін* чи < слов. *Тихомиръ*, *Тихославъ* (Mytnik, 2010, с. 79).

2.4. Суфіксальні чоловічі християнські варіанти імен

Найбільше в аналізованому іменникý суфіксальних варіантів чоловічих християнських імен, передусім тих, що містять суфікс ***-к(о)***, який уже в давньоукраїнську добу втратив демінутивно-експресивне значення внаслідок своєї продуктивності й перетворився на нейтральний структурний ономастичний формант (Гумецька, 1958, с. 13). Здатність приєднуватися до будь-яких основ (окрім тих, котрі закінчуються сполученням двох приголосних, наприклад: *Петрь* (Атаманенко, 2024, с. 60) — *Петра(ш)* (с. 68), *Петро(к)* Во(и)теховичъ (с. 65), сприяла тому, що майже кожне ім'я церковного календаря мало народний варіант на ***-к(о)***.

Указаний формант зрідка приєднується до повних імен: *Ле(в)ко* (с. 62), *Я(н)ко* (с. 60).

Найчастіше твірними основами похідних варіантів на ***-к(о)*** слугують усічені імена: *Васко* (с. 69) і *Васко* Лу(и) (с. 67) / *Ва(с)ко* (с. 66) і *Ва(с)ко* Цыкало (с. 59) — *Василь* (Керста, 1984, с. 106; Mytnik, 2010, с. 82); *Га(р)ко* Семе(н)кови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 58) — *Герасимъ* (Керста, 1984, с. 132); *Евъко* (Атаманенко, 2024, с. 68) / *Євъко* (с. 64), Р. Керста варіант *Євко* вважає похідним від *Євдокимъ* (Керста, 1984, с. 110), І. Митник зазначає, що форми з початковим *Єв-* < *Іов* / *Йов* чи *Євдокій*, *Євласій*, *Євлампій* (Mytnik, 2010, с. 38–39); *Еско* (Атаманенко, 2024, с. 65) / *Е(с)ко* (с. 62) / *Єско* Бояри(н) (с. 59) — *Йосип* (Керста, 1984, с. 115; Mytnik, 2010, с. 45); *Зе(н)ко* Бо(б)ри(к) (Атаманенко, 2024, с. 58) / *Зенъко* (с. 64) — *Зиновий* (Керста, 1984, с. 112), *Зенон* (Mytnik,

2010, с. 84); *Ко(с)ко* (Атаманенко, 2024, с. 62), І. Митник підкреслює, що форми з початковим *Кос-* можуть походити від імен *Касян*, *Косма* (Mytnik, 2010, с. 48); *Ѡниско* (Атаманенко, 2024, с. 66) — *Онисий* (Керста, 1984, с. 122; Mytnik, 2010, с. 65); *Па(н)ко* Накрывалови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 58), серед варіантів імені *Пантелеймонъ* Р. Керста наводить *Панко*, *Панько*, *Панюта*, *Паней*, *Панецъ* (Керста, 1984, с. 123), *Пан-* < *Пантелеймон* або *Панас* (Mytnik, 2010, с. 66); *Саво(ст)ко* (Атаманенко, 2024, с. 61) / *Саво(с)тько* (с. 60) / *Савостько* (с. 64); *Са(н)ко* (с. 66) — *Александръ* (Керста, 1984, с. 103–104; Mytnik, 2010, с. 62–63); *Сасъко* (Атаманенко, 2024, с. 66) — *Сасоний* (Керста, 1984, с. 125; Mytnik, 2010, с. 72–73); *Сачко* (Атаманенко, 2024, с. 62) — *Исаакий* (Керста, 1984, с. 115; Mytnik, 2010, с. 39); *Сенко* (Атаманенко, 2024, с. 68) і *Сенко* Боролы(с) (с. 60) / *Се(н)ко* (с. 68) і *Се(н)ко* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59) / *Сенько* (с. 61) / *Сенъко* (с. 65) < *Семен* (Керста, 1984, с. 126), варіант *Сен-*, на думку І. Митник, міг утворитися як від *Семен*, так і від *Авксентій*, *Арсен*, *Ксенофонт*, *Олександр* (Mytnik, 2010, с. 73); *Фе(д)ко* (Атаманенко, 2024, с. 60) / *Хведко* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59) / *Хве(д)ко* (с. 65) і *Хве(д)ко* Коре(ц)ки(и) (с. 60) / *Хве(д)ко* По(л)ски(и) (с. 58) / *Хведъко* / *Хо(д)ко* (с. 68) — *Федоръ* (Керста, 1984, с. 128–129; Mytnik, 2010, с. 31–32); *Ха(р)ко* (Атаманенко, 2024, с. 67) < *Харитонъ* або *Захария* (Керста, 1984, с. 137); *Ю(р)ко* (Атаманенко, 2024, с. 68) — *Юрий* (Керста, 1984, с. 130–131; Mytnik, 2010, с. 46) та ін.

Група іменних варіантів із суфіксом ***-к(о)*** може бути мотивована як християнськими, так і слов'янськими іменами: *Данко* Наумович (Атаманенко, 2024, с. 58) / *Данько* (с. 60), імена з початковим *Дан-* < христ. *Данило*, *Денис* чи слов. *Боданъ*, *Данславъ* (Mytnik, 2010, с. 27), < *Дан* / *Дань* < *Богдан* («не виключено, що раніше співвідносилося з праслов'янськими іменами зразка *Данславъ*»), *Данило*, *Йордан* (Чучка, 2011, с. 146–147); *Ме(л)ко* (Атаманенко, 2024, с. 62) — варіант імені *Омелян* < *Ємилианъ* (Керста, 1984, с. 111), І. Митник зазначає, що форми з початковим *Мел-* < христ. *Мелетій* чи *Омелян* або < слов. *Милонѣгъ*, *Милослав* (Mytnik, 2010, с. 57); *Ра(д)ко* (Атаманенко, 2024, с. 60) і *Ра(д)ко* Се(н)кеви(ч) (с. 58) < *Рад-* < христ. *Радивон*, *Радіон* чи < слов. *Радислав*, *Радомир*, *Радогост*, *Радосин*, *Домарад* (Mytnik, 2010, с. 71; Чучка, 2005, с. 295); *Се(м)ко* (Атаманенко, 2024, с. 65) < христ. *Семен* або < слов. *Семирадъ* (Mytnik, 2010, с. 73).

Поєднується формант ***-к(о)*** і з усічено-суфіксальними варіантами: *Гри(н)ко* (Атаманенко, 2024, с. 68) < *Грин-* < *Григорий* (Керста, 1984, с. 108; Mytnik, 2010, с. 36–37); *Гри(ц)ко* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Гриц-* < *Григорий* (Керста, 1984, с. 108); *Лу(ц)ко* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Луц-* < *Лука* (Керста, 1984, с. 118; Mytnik, 2010, с. 53); *Мацько* (Атаманенко, 2024, с. 66) < *Мац-* < *Матвій* (Керста, 1984, с. 119–120; Mytnik, 2010, с. 56–57); *Ѡна(ц)ко* (Атаманенко, 2024, с. 60) < *Онац-* < *Анания* (Керста, 1984, с. 104); *Стецько* (Атаманенко, 2024, с. 65); *Яцко* Ка(р)пови(ч) (с. 59) / *Я(ц)ко* (с. 60) / *Яцько* (с. 63) < *Яц-* <

Яків, *Яким* (Mytnik, 2010, с. 41); *Гришко* (Атаманенко, 2024, с. 65) / *Гри(ш)ко* (с. 63) / *Гришъко* (с. 64) / *Гры(ш)ко* (с. 67) < *Гриш-* < *Григорий* (Керста, 1984, с. 108; Mytnik, 2010, с. 36–37); *Ивашко* (Атаманенко, 2024, с. 66) / *Ива(ш)ко* (с. 62) / *Ивашъко* (с. 65) < *Иваш-* < *Иван* (Керста, 1984, с. 113–114; Mytnik, 2010, с. 39–41); *Меле(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 60) і *Меле(ш)ко* Ра(ч)кови(ч) (с. 64) — *Мелетий* (Керста, 1984, с. 120); *Мишко* (Атаманенко, 2024, с. 68) / *Ми(ш)ко* (с. 63) і *Ми(ш)ко* Бояри(н) (с. 59) / *Мишъко* (с. 68) < *Миш-* < *Михайло* (Керста, 1984, с. 120–121; Mytnik, 2010, с. 58); *Ѡлешко* (Атаманенко, 2024, с. 61) / *Ѡле(ш)ко* (с. 68) / *Ѡлешъко* (с. 67) < *Олександр*, *Олексій* (Mytnik, 2010, с. 62); *Ѡна(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 60) < *Онаш-* < *Анания* (Керста, 1984, с. 104); *Ѡно(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 63) < *Оно*ш- < *Онуфрий* (Керста, 1984, с. 122; Mytnik, 2010, с. 64); *Ѡста(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 68) < *Осташ-* < *Остап* (Керста, 1984, с. 110; Mytnik, 2010, с. 65); *Па(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Паш-* < *Павло*, *Пахомій*, *Пафнутій* (Чучка, 2005 с. 434); *Тере(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 60) і *Тере(ш)ко* чобота(р) (с. 65) / *Тере(шк)о* (с. 60), пор. *Тере(х)* (с. 62) < *Терентий* (Керста, 1984, с. 127; Mytnik, 2010, 79); *Тру(ш)ко* (Атаманенко, 2024, с. 66) — *Трифонъ* (Керста, 1984, с. 128), форми з початковим *Труш-* < *Трохим*, *Трухан* (Mytnik, 2010, с. 79); *Юшъко* (Атаманенко, 2024, с. 69) < *Юш-* < *Юхим*, *Йосип* (Mytnik, 2010, с. 45) і под.

Деякі імена можуть походити не лише від християнських, а й від слов'янських імен: *Миско* (Атаманенко, 2024, с. 67) — *Михайло*, *Мисаїл* (Mytnik, 2010, с. 58), на думку П. Чучки, «ім'я *Миско*, правдоподібно, є усіченим варіантом давньоєврейського особового імені *Мисаїл*, хоча з таким же успіхом можна його виводити від котрогось слов'янського двоосновного імені, яке містить основу *-мысл-* типу *Добромыслъ*» (Чучка, 2011, с. 242–243); *Да(ш)ко* Ма(н)кови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 58) — христ. *Давид*, *Данило*, *Йордан*, *Дарій*, *Дасій* чи слов. *Богдан* (Чучка, 2011, с. 151); *Тишко* (Атаманенко, 2024, с. 67) / *Ти(ш)ко* (с. 64), пор. *Ти(ш)* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59) < христ. *Тихін* чи < слов. *Тихомиръ*, *Тихославъ* (Mytnik, 2010, с. 79).

Ім'я *Па(с)ко* (Атаманенко, 2024, с. 67) < *Пас-* І. Митник потрактовує як дериват від христ. *Павло*, *Пахом*, *Пафнутій* (Mytnik, 2010, с. 67), у пам'ятках Волині засвідчено варіант *Pasiowi* (Д. в.), 1662 р. (с. 68), а П. Чучка стверджує, що *Паско* — «особове ім'я, генетично пов'язане з демінутивним апелятивом *паска*, що йде від лат. *passus* 'страдник'» (Чучка, 2011, с. 273).

На другому місці за частотою вживання християнські імена із суфіксом ***-ецъ***, проте кількісно вони значно поступаються варіантам із формантом ***-к(о)*** й утворюються від усічено-суфіксальних та усічених імен: *Грине(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 68) / *Гринецъ* (с. 64), *Дане(ц)* (с. 62) (див. вище коментар до імені *Данко*), *Зане(ц)* (с. 67) < *Зан-* < *Захар* (Керста, 1984, с. 112), < *Захар* чи *Зенон* (Mytnik, 2010, с. 84), *Проне(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 62), форми

з початковим *Прон-* < *Прокоп* чи *Софрон* / *Сопрон* (Mytnik, 2010, с. 69); *Гуле(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 65) < *Гул-* < *Юліан*, *Уліян*, *Гуліян* (Mytnik, 2010, с. 37), *Ла(в)рине(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Лаврин* < *Лаврентий* (Керста, 1984, с. 117; Mytnik, 2010, с. 51–52); *Ѡстапе(ц)* (Атаманенко, 2024, с. 66) < *Остап* < *Євстафий* (Керста, 1984, с. 110; Mytnik, 2010, с. 65); *Пане(ц)* Иванови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 59) < *Пан-* < *Пантелеймон* або *Панас* (Mytnik, 2010, с. 66), *Хведе(ц)* Накрывалови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 58) < *Хвед-* < *Федоръ* (Керста, 1984, с. 128–129; Mytnik, 2010, с. 31–32). Очевидно, варіант *Гане(ц)* Голе(ц)ки(и) (Атаманенко, 2024, с. 58) / *Ганець* (с. 65) із суфіксом ***-ець*** походить, як і українське здрібніло-пестливе ім'я *Ганко*, від нім. *Нап* < *Johann* (Чучка, 2005 с. 137) та ін.

Інші іменні варіанти мають незначну кількість прикладів:

-ук / ***-юк***: *Костюк* Трухонови(ч) / *Костю(к)* (Атаманенко, 2024, с. 67) < *Кость* < *Костянтин* (Керста, 1984, с. 117; Mytnik, 2010, с. 49); *Минюк* Голе(ц)ки(и) (Атаманенко, 2024, с. 60) < *Мин-*, яке, зазначає І. Митник, може походити від *Мина*, *Михайло*, *Дмитро*, *Веніамін*, *Євмен* або від складного імені з компонентом *Міні-* (Mytnik, 2010, с. 60); *Сенюкъ* (Атаманенко, 2024, с. 65) < *Сен-* < *Семен*, *Авксентій*, *Арсен*, *Ксенофонт*, *Олександр* (Mytnik, 2010, с. 73) і под.;

-ут(а) / ***-ют(а)***: *Васюта* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Вас-* < *Василь* (Керста, 1984, с. 106; Mytnik, 2010, с. 82); *Мисюта* (Атаманенко, 2024, с. 68) < *Мис-* < *Михайло*, *Мисаїл* (Mytnik, 2010, с. 58), *Ѡлисюта* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Олис-* < *Єлисей* (Керста, 1984, с. 111), *Мишута* (Атаманенко, 2024, с. 67) і *Мишута* Ухреди(ч) (с. 59) < *Миш-* < *Михайло* (Керста, 1984, с. 120–121), пор.: ім'я *Mysiutha*, 1603 р. (Mytnik, 2010, с. 58).

-аш: *Лука(ш)* (Атаманенко, 2024, с. 62) < *Лука* (Керста, 1984, с. 118; Mytnik, 2010, с. 53); *Петра(ш)* (Атаманенко, 2024, с. 68) / *Пе(т)ра(ш)* Ку(л)бачи(ч) (с. 59); *Тома(ш)* (с. 62) — І. Митник підкреслює, що форма *Томаш* може походити від слов. *Томислав* (Mytnik, 2010, с. 27);

-ош: *Тимош* (Атаманенко, 2024, с. 68) / *Тимо(ш)* (с. 67) і *Тимо(ш)* А(н)дросови(ч) (с. 58) — *Тимофій* (Керста, 1984, с. 127; Mytnik, 2010, с. 80); *Яро(ш)* (Атаманенко, 2024, с. 63) / *Ярошъ* Запади(н)ски(и) (с. 65) < *Ярофей*, *Ярема*, *Ярослав* (Mytnik, 2010, с. 44), на думку П. Чучки, ім'я *Ярош* утворено від слов'янських двоосновних імен *Ярослав*, *Яромир* усічувально-суфіксальним способом за допомогою новоствореного суфікса ***-ош***; на Наддніпрянщині початку XVII ст., як і в Білорусі, ім'я *Ярош* < христ. *Єрофей* / *Ярофей* (Чучка, 2011, с. 371–372) і под.;

-к(а): *Ѡна(н)ка* Наумови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 58) < *Анания* (Керста, 1984, с. 104), у матеріалах Р. Керсти та І. Митник не засвідчено варіанта із суфіксом ***-к(а)*** (Керста, 1984, с. 104; Mytnik, 2010, с. 23); *Савка* (Атаманенко,

2024, с. 65) / *Са(в)ка* Игнатови(ч) (с. 58) < *Сава* (Керста, 1984, с. 125), < *Сава*, *Савел*, *Савелій* (Mytnik, 2010, с. 73) та ін.

Одиничними прикладами представлені іменні варіанти із суфіксами: ***-аг(а)***, ***-ак***, ***-ик***, ***-ок***, ***-ина***, ***-ур(а)***, ***-ись***: *Юрага* Барашо(в)ски(и) (Атаманенко, 2024, с. 59) < *Юр-* < *Юрий* (Керста, 1984, с. 130–131); *Є(р)ма(к)* Иванови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 58) / *Е(р)макъ* (с. 66) — *Єрмолай* (Керста, 1984, с. 112; Mytnik, 2010, с. 44); *Лаврикъ* (Атаманенко, 2024, с. 65) < *Лавръ* (Керста, 1984, с. 117), < *Лаврентій* / *Лаврін*, *Лавро* / *Лавр* (Mytnik, 2010, с. 51); *Петро(к)* (Атаманенко, 2024, с. 66) і *Петро(к)* Во(и)теховичъ (с. 65) < *Петръ* (Керста, 1984, с. 23); *Хведорина* (Атаманенко, 2024, с. 64), оскільки в реєстрах немає вказівки на стать іменованого, то цим іменем могла бути названа й жінка, у «Словнику українських імен» І. Трійняка варіанти *Федорина* мають і чол. *Федор*, і жін. *Федора* (Трійняк, 2005, с. 375, 378); *Мишура* Ва(с)кови(ч) (Атаманенко, 2024, с. 59) < *Миш-* < *Михайло* (Керста, 1984, с. 120–121), пор.: ім'я *Mysiura*, 1695 р., патроніми *Mysiurka*, 1695 р., *Mysiuryk*, 1759 р. (Mytnik, 2010, с. 58); *Ивани(с)* (с. 62) < *Иван* (Керста, 1984, с. 113–114).

2.5. Словотвірні варіанти чоловічих християнських імен

Найбільшою кількістю словотірних варіантів представлені імена ***Михайло*** (8 варіантів): *Миха(и)ло* (Атаманенко, 2024, с. 64), *Миха(л)* Деревенец(к)и(и) (с. 69), *Миско* (с. 67), *Мисюта* (с. 68), *Ми(х)но* (с. 67), *Мишко* (с. 68) / *Ми(ш)-ко* (с. 63) і *Ми(ш)ко* Бояри(н) (с. 59) / *Мишъко* (с. 68), *Мишура* Ва(с)кови(ч) (с. 59), *Мишута* (с. 67) і *Мишута* Ухреди(ч) (с. 59); ***Григорей*** (7 варіантів): *Григоре(и)* (с. 60), *Гри(н)* Ско(ч)ко (с. 58), *Грине(ц)* (с. 68) / *Гринецъ* (с. 64), *Гри(н)ко*, *Гри(ц)* Ѡтаман (с. 68), *Гри(ц)ко* (с. 62), *Гришко* (с. 65) / *Гри(ш)ко* (с. 63) / *Гришъко* (с. 64) / *Гры(ш)ко* (с. 67); ***Данило*** (5 варіантів): *Данило* (с. 67), *Дане(ц)* (с. 62), *Данко* Наумович (с. 58) / *Данько* (с. 60), *Да(ц)* (с. 67), *Да(ш)ко* Ма(н)кови(ч) (с. 58); ***Семен*** (4 варіанти): *Семе(н)* (с. 66) і *Семе(н)* Лѧшко (с. 59), *Се(м)ко* (с. 65), *Сенко* (с. 68) і *Сенко* Боролы(с) (с. 60) / *Се(н)ко* (с. 68) і *Се(н)ко* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59) / *Сенько* (с. 61) / *Сенъко*, *Сенюкъ* (с. 65).

Імена *Васи(л)*, *Иван*, *Лаври(н)*, *Лука*, *Она(н)ко*, *Павелъ*, *Петръ*, *Прокопъ*, *Трухонъ* у досліджуваних реєстрах мають по 3 словотвірних варіанти: ***Васи(л)*** Фе(д)цеви(ч) (с. 58), *Васко* (с. 69) і *Васко* Лу(и) (с. 67) / *Ва(с)ко* (с. 66) і *Ва(с)ко* Цыкало (с. 59), *Васюта* (с. 62); ***Иван*** (с. 67) / *(Иван)* (с. 66) / *Ива(н)* Тишеви(ч) (с. 59), *Ивани(с)* (с. 62), *Ивашко* (с. 66) / *Ива(ш)ко* (с. 62) / *Ивашъко* (с. 65); ***Лаври(н)*** / *Ла(в)ри(н)* (с. 61), *Ла(в)рине(ц)* (с. 62), *Лаврикъ* (с. 65); ***Лука*** (с. 65), *Лука(ш)*, *Лу(ц)ко* (с. 62); ***Ѡна(н)ка*** Наумови(ч) (с. 58), *Ѡна(ц)ко*, *Ѡна(ш)ко* (с. 60); ***Паве(л)*** (с. 61) / *Павелъ* (с. 69), *Па(с)ко* (с. 67), *Па(ш)ко* (с. 62); ***Петрь*** (с. 60) і *Пе(т)рь* Ка(р)пови(ч) (с. 59) / *Петръ*, *Петра(ш)* (с. 68) / *Пе(т)ра(ш)* Ку(л)бачи(ч) (с. 59), *Петро(к)* (с. 66) і *Петро(к)*

Во(и)теховичъ (с. 65); ***Проко(п)*** (с. 60) / *Прокопъ* (с. 68), *Проне(ц)* (с. 62), *Процъ* (с. 67); ***Трухонъ*** (с. 65), *Тру(ш)* (с. 63), *Тру(ш)ко* (с. 66); *Явхимъ* (с. 64), *Юхно* (с. 63), *Юшъко* (с. 69).

Інші імена представлені 1–2 варіантами, зокрема: *Ма(т)фе(и)* (с. 66) / *Ма(т)фи(и)* (с. 60) / *Матъфе(и)* (с. 65), *Мацько* (с. 66); *Микола(и)* (с. 63), *Микула* (с. 68); *Сава* (с. 60) і *Сава* Лу(б)чи(ч) (с. 59), *Савка* (с. 65) / *Са(в)ка* Игнатови(ч) (с. 58); *Степан* (с. 66) / *Степа(н)* (с. 64), *Стецько* (с. 65); *Тере(х)* (с. 62), *Тере(ш)ко* (с. 60) і *Тере(ш)ко* чобота(р) (с. 65) / *Тере(ш)ко* (с. 60); *Ти(ш)* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59), *Тишко* (с. 67) / *Ти(ш)ко* (с. 64); *Харито(н)* (с. 62), *Ха(р)ко* (с. 67); *Юрага* Барашо(в)ски(и) (с. 59), *Ю(р)ко* (с. 68) та ін.

Різноманітністю не лише словотвірних, а й фонетико-графічних варіантів відзначене ім'я ***Федор***: *Федор* (с. 66) і *Федор* Конашевичъ (с. 68) / *Федо(р)* (с. 67) / *Хведо(р)* і *Хведо(р)* Сухоно(с) (с. 68) / *Ходо(р)* (с. 67) і *Ходо(р)* Гу(г)нивы(и), *Фе(д)ко* (с. 60) / *Хведко* Ѡгоро(д)ни(к) (с. 59) / *Хве(д)ко* (с. 65) і *Хве(д)ко* Коре(ц)ки(и) (с. 60) / *Хве(д)ко* По(л)ски(и) (с. 58) / *Хведъко* / *Хо(д)ко* (с. 68), *Хведе(ц)* Накрывалови(ч) (с. 58), *Хведорина* (с. 64).

2.6. Жіночі християнські імена

У досліджуваних поборових реєстрах засвідчено декілька жіночих християнських особових імен: *Варуша* (Атаманенко, 2024, с. 60), очевидно, походить від жін. *Варвара*, серед сучасних варіантів цього імені наявні *Варуся*, *Варушка* (Трійняк, 2005, с. 57); *Га(н)ка* (Атаманенко, 2024, с. 65); *Матруна* (с. 67); *Ѡвдо(т)я* (с. 61); *Ѡрина* (с. 61); *Проси(м)ка* (с. 61), у збірнику документів «Українське повсякдення ранньомодерної доби: Волинь XVI ст.» також трапляється жіноче ім'я *Просимъка:* «ключника и дєвокъ двє, Татаръку а *Просимъку*, з собою взѧли и до Корца попровадили» (Бездрабко та ін., 2014, с. 346) / «двокъ двє, *Татаръку* а *Просимъку*» (с. 347). На нашу думку, *Просимка* — варіант жін. христ. *Євфросинія*, у якому відбулися афереза ***[je]***, спрощення ***[вф]***, зміна ***[ф]*** > ***[п]***, а ***[н]*** > ***[м]***, а також додався суфікс ***-к(а)***: у «Документах Брацлавського воєводства 1566–1606 років» виявлено жіноче ім'я *Ѡпросимьꙗ* / *Просимъꙗ*, яким названо ту саму особу: «з дєржаньꙗ Фєдора Ѡлєши и жоны єго *Ѡпросимьи*» (Крикун та ін., 2008, с. 415) / *Фєдороваꙗ Ѡлєшинаꙗ Просимъꙗ Ивановна Дꙋби(ц)ко(г)[о]* (с. 440) / *Фєдороваꙗ Ѡлєшинаѧ Проси(м)ѧ Дꙋби(ц)каѧ* (с. 443) / *Проси(м)и Дꙋбицкого* (с. 444); до чоловічого імені *Євфросинъ* у XVI ст. Р. Керста наводить єдиний варіант *Євфросима* (Р. в.) із заміною ***[н]*** на ***[м]*** (Керста, 1984, с. 111), у «Словнику староукраїнської мови XIV–XV ст.» подано статті з реєстровими словами *Просимїинѫ* (З. в.) з позначкою: «див. *Просинїинъ* (прикм.)» і жін. *Просинъя* — особова назва *Єфросина*, *Єфросинія*, *Фросина* (ССУМ, 1978, с. 262–263; 1977, с. 350), з-поміж варіантів імені *Єфросинія* / *Євфросинія* І. Трійняк засвідчує

Просина, *Хросина*, *Хросинка*, *Фросинка* (Трійняк, 2005, с. 136). Крім того, в історико-етимологічному словнику П. Чучки «Слов'янські особові імена українців» відсутні оніми чол. *Просимко* / жін. *Просимка* (Чучка, 2011).

В аналізованому іменникý наявне й одне найменування жінки за чоловіком: *Ѡна(н)чиная*, вдова убогая (Атаманенко, 2024, с. 67).

Наукова новизна пропонованої статті полягає в тому, що антропонімікон первинних поборових реєстрів 70–80 років XVI ст. як одного з найдавніших джерел описово-статистичного характеру для Звягельської волості, які відображають «ідеальний» стан цієї латифундії на другу половину XVI ст. (Атаманенко, 2024, с. 56) уперше став предметом наукового вивчення.

3. ВИСНОВКИ

У первинних поборових реєстрах Звягельської волості 1570–1571 рр. і 1576 р. переважають однолексемні іменування, значно рідше вживані дволексемні антропонімні формули, які складаються загалом із чоловічих християнських повних, усічених, усічено-суфіксальних і суфіксальних варіантів імен. Найбільше в іменникý суфіксальних варіантів чоловічих особових християнських імен із суфіксом ***-к(о)***. У досліджуваних документах засвідчено декілька жіночих християнських особових імен: *Варуша*, *Га(н)ка*, *Матруна*, *Ѡвдо(т)я*, *Ѡрина*, *Просимка.* Подальше вивчення первинних поборових реєстрів Звягельської волості другої половини XVI ст. дасть змогу визначити особливості композитних, відкомпозитних і відапелятивних слов'янських імен та специифіку дволексемних антропонімоформул.

ЛІТЕРАТУРА

Атаманенко, В. (2024). Первинні поборові реєстри Звягельської волості другої половини XVI ст. [The primary conscription registers of the Zvyagel Volost of the second half of the 16th century]. *Наукові записки Національного університету „Острозька академія". Серія „Історичні науки"*, *35*, 54–70.

Бездрабко, В.В., Гримич, М.В., Кулаковський, П.М., Одноpоженко, О.А., Ульяновський, В.І. (ред.) (2014). *Українське повсякдення ранньомодерної доби: збірник документів. Вип. 1: Волинь XVI ст.* [Ukrainian everyday life in the early modern period: A collection of documents. Vol. 1: Volhynia in the 16th century]. Київ: Фенікс.

ССУМ = Гринчишин, Д.Г., Гумецька, Л.Л., Керницький, І.М. (ред.) (1977–1978). *Словник староукраїнської мови XIV–XV ст.* [Dictionary of the Old Ukrainian language of the 14th–15th centuries] (Т. 1–2). Київ: Наукова думка.

Гумецька, Л.Л. (1958). *Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст.* [An essay on the word-formation system of the Ukrainian act language of the 14th–15th centuries]. Київ: Вид-во Академії наук Української РСР.

Єфименко, І.В. (2003). *Українські прізвищеві назви XVI ст.* [Ukrainian surnames of the 16th century]. Київ.

Керста, Р.Й. (1984). *Українська антропонімія XVI ст.: Чоловічі іменування* [Ukrainian anthroponymy of the 16th century: Male names]. Київ: Наукова думка.

Крикун, М., Піддубняк, О., Купчинський, О. (ред.). (2008). *Документи Брацлавського воєводства 1566–1606 років* [Documents of the Bratslav Voivodeship 1566–1606]. Львів: Наукове товариство імені Шевченка.

Осташ, Р.І. (2005). Українські особові імена середини XVII ст. як об′єкт лексикографії. 3 [Ukrainian personal names of the middle of the 17th century as an object of lexicography. 3]. *Студії з ономастики та етимології*, *2005*, 120–144.

Пахомова, С.М. (2012). *Еволюція антропонімних формул у слов'янських мовах* [Evolution of anthroponymic formulas in Slavic languages]. (Вид. 2-е). Ужгород: Вид-во Олександри Гаркуші.

Трійняк, І.І. (2005). *Словник українських імен* [Dictionary of Ukrainian names]. Київ: Довіра.

Худаш, М.Л. (1977). *З історії української антропонімії* [From the history of Ukrainian anthroponymy]. Київ: Наукова думка.

Чучка, П.П. (2011). *Слов'янські особові імена українців: історико-етимологічний словник* [Slavic personal names of Ukrainians: historical and etymological dictionary]. Ужгород: Ліра.

Чучка, П.П. (2005). *Прізвища закарпатських українців: історико-етимологічний словник* [Surnames of Transcarpathian Ukrainians: historical and etymological dictionary]. Львів: Світ.

Шульгач, В.П. (2008–2023). *Нариси з праслов'янської антропонімії* [Essays on Proto-Slavic anthroponymy] (Ч. 1–8). Київ.

Ящук, Л.В. (2008). *Антропонімія Житомирщини XVI–XVII ст.* [Anthroponymy of Zhytomyr Oblast of the 16th–17th centuries] [Дис. канд. філол. наук]. Житомирський державний університет імені Івана Франка.

Mytnik, I. (2010). *Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII wieku* [Anthroponymy of Volhynia in the 16th–18th centuries]. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.

REFERENCES (TRANSLITERATION)

Âŝuk, L. (2008). *Antroponìmìâ Žitomirŝini XVI–XVII st.* [Anthroponymy of Zhytomyr Oblast of the 16th–17th centuries] [Dis. kand. fìlol. nauk]. Žitomirskij derzhavnij unìversitet ìmenì Ìvana Frank

Atamanenko, V. (2024). Pervinnì poborovì reêstri Zvâgel′skoï volostì drugoï polovini XVI st. [The primary conscription registers of the Zvyagel Volost of the second half of the 16th century]. *Naukovì zapiski Nacìonal'nogo unìversitetu „Ostroz'ka akademìâ". Serìâ „Ìstoričnì nauki"*, *35*, 54–70.

Bezdrabko, V.V., Grimič, M.V., Kulakovs′kij, P.M., Odnoroženko, O.A., Ul′ânovs′kij, V.Ì. (red.) (2014). Ukraïns′ke povsâkdennâ rann′omodernoï dobi: zbìrnik dokumentìv. Vip. 1: Volin′ XVI st. [Ukrainian everyday life in the early modern period: A collection of documents. Vol. 1: Volhynia in the 16th century]. Kiïv: Fenìks.

Čučka, P.P. (2005). *Prìzviŝa zakarpats'kih ukraïncìv: ìstoriko-etimologìčnij slovnik* [Surnames of Transcarpathian Ukrainians: historical and etymological dictionary]. L′vìv: Svìt.

Čučka, P.P. (2011). *Slovâns'kì osobovì ìmena ukraïncìv: ìstoriko-etimologìčnij slovnik* [Slavic personal names of Ukrainians: historical and etymological dictionary]. Užgorod: Lìra.

Êfimenko, Ì.V. (2003). *Ukraïns'kì prìzviŝevi nazvi XVI st.* [Ukrainian surnames of the 16th century]. Kiïv.

SSUM = Grinčišin, D.G., Gumec′ka, L.L., Kernic′kij, Ì.M. (red.) (1977–1978). *Slovnik staroukraïns'koï movi XIV–XV st.* [Dictionary of the Old Ukrainian language of the 14th–15th centuries] (T. 1–2). Kiïv: Naukova dumka.

Gumec′ka, L.L. (1958). *Naris slovotvorčoï sistemi ukraïns'koï aktovoï movi XIV–XV st.* [An essay on the word-formation system of the Ukrainian act language of the 14th–15th centuries]. Kiïv: Vid-vo Akademìï nauk Ukraïns′koï RSR.

Hudaš, M.L. (1977). *Z ìstorìï ukraïns'koï antroponìmìï* [From the history of Ukrainian anthroponymy]. Kiïv: Naukova dumka.
Kersta, R.J. (1984). *Ukraïns'ka antroponìmìâ XVI st.: Čolovìčì ìmenuvannâ* [Ukrainian anthroponymy of the 16th century: Male names]. Kiïv: Naukova dumka.
Krikun, M., Pìddubnâk, O., Kupčins′kij, O. (red.). (2008). *Dokumenti Braclavs'kogo voêvodstva 1566–1606 rokìv* [Documents of the Bratslav Voivodeship 1566–1606]. L′vìv: Naukove tovaristvo ìmenì Ševčenka.
Mytnik, I. (2010). *Antroponimia Wołynia w XVI–XVIII wieku* [Anthroponymy of Volhynia in the 16th–18th centuries]. Warszawa: Uniwersytet Warszawski.
Ostaš, R.Ì. (2005). Ukraïns′kì osobovì ìmena seredini XVII st. âk ob′êkt leksikografiï. 3 [Ukrainian personal names of the middle of the 17th century as an object of lexicography. 3]. *Studìï z onomastiki ta etimologìï*, *2005*, 120–144.
Pahomova, S.M. (2012). *Evolûcìâ antroponìmnih formul u slovâns'kih movah* [Evolution of anthroponymic formulas in Slavic languages] (Vid. 2-e). Užgorod: Vid-vo Oleksandri Harkušì.
Šulhač, V.P. (2008–2023). *Narisi z praslovâns'koï antroponìmìï* [Essays on Proto-Slavic anthroponymy] (Č. 1–8). Kiïv.
Trìjnâk, Ì.Ì. (2005). *Slovnik ukraïns'kih ìmen* [Dictionary of Ukrainian names]. I.M. Želêznâk (red.). Kiïv: Dovira.

SUMMARY

FEATURES OF PERSONAL IDENTIFICATION IN THE PRIMARY TAX REGISTERS OF THE ZVYAGEL VOLOST IN THE SECOND HALF OF THE 16TH CENTURY (PART 1)

The purpose of the work is to analyze the anthroponymic of the primary tax registers of the Zvyagel Volost from 1570–1571 and 1576: to describe the word-forming variants of names, primarily male Christian names, which most frequently appear in monolexemic designations and two-lexemic anthroponymic formulas. The research is based on the "Primary Tax Registers of Zvyagel Volost in the Second Half of the 16th Century", prepared for publication by V. Atamanenko (2024) from the manuscript "Vinnytsia Grodskyi sud". The study employs a descriptive method, including inventory and systematization of lexical material, as well as linguistic techniques such as lexical-semantic, etymological, and word-formation analysis. The scientific novelty of the proposed article lies in the fact that for the first time the subject of scientific study was the naming of the primary levy registers of the 70s–80s of the 16th century of the Zvyahelsk volost as one of the oldest sources of a descriptive and statistical nature, reflecting the then state of these landholdings.

The tax registers of the Zvyagel volost from 1570–1571 and 1576 predominantly feature monolexemic designations, most of which are male Christian names of various structures: full, truncated, truncated-suffixal, and suffixal. The most frequent are suffixal variants of male Christian personal names with the suffix *-k(o)*. The names *Mykhailo*, *Hryhorei*, *Danylo*, and *Semen* exhibit the highest number of word-formation variants. Other names have fewer variants, including *Vasyl*, *Ivan*, *Lavryn*, *Pavel*, *Petr*, *Trukhon*, and others. The name *Fedor* stands out for its diversity in both word-formation and phonetic-graphic variants. Additionally, several female Christian personal names are recorded: *Varusha*, *Ha(n)ka*, *Matruna*, *Ѡvdo(t)ia*, *Ѡryna*, and *Prosymka*. Further study of the primary conscription registers of the Zvyagel Volost of the second half of the 16th century will make it possible to determine the features of composite, decomposite, and appellative Slavic names and the specificity of two-locem anthroponymic formulas.

Keywords: anthroponymy, personal identification, personal name